

ชื่อวิทยานิพนธ์ : ศึกษาวิเคราะห์เรื่องอาโปธาตุที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท

ผู้วิจัย : พระครูนิรันตาสารกิจ (ยม เนียมเล็ก)

ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (พระพุทธศาสนา)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์

: พระมหาวรญาณ วรณฺญ,ดร. ป.ธ.๗,พธ.บ.,M.A.,Ph.D.(Indo.Ti.Stu.)

: ผศ.ดร.วรกฤต เกื่อนช้าง ป.ธ.๙ ,ศษบ.,ศศ.ม.,ปร.ด.(บริหารอุดมศึกษา)

: อาจารย์ศิริโรจน์ นามเสนา พธ.บ., กศ.ม.(การบริหารการศึกษา)

วันสำเร็จการศึกษา : ๑๖ พฤศจิกายน ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดเรื่องอาโปธาตุที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท ๒) เพื่อศึกษาหลักปฏิบัติอาโปธาตุตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท และ ๓) เพื่อวิเคราะห์อาโปธาตุกับสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตและการประยุกต์ใช้ในสังคมไทยปัจจุบัน การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร โดยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่เป็นข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ

ผลการวิจัยพบว่า

๑.อาโปธาตุที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท สามารถสรุปจากหลักคำสอนในพระสูตรต่างๆ เช่น อคคัณฐสูตร กล่าวถึง การเกิดสิ่งมีชีวิตแล้วมีวิวัฒนาการมาตามลำดับ และธาตุอื่นๆ คงเกิดขึ้นพร้อมกันเพื่อก่อให้เกิดความดำรงอยู่ได้ของสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตทั้งหลาย น้ำจึงเป็นอีกสิ่งหนึ่งหรือสสารอย่างหนึ่งที่มีความจำเป็นมากต่อร่างกายและชีวิตทั้งภายในและภายนอก แต่น้ำก็ตกอยู่ในสภาพที่ไม่เที่ยงแท้ เป็นทุกข์ และไม่มีตัวตนที่แท้จริง นั่นคือ ย่อมมีวันแตกดับไปได้ตามหลักธรรมชาติ เช่นน้ำในร่างกายของคน เมื่อคนผู้นั้นเสียชีวิต ธาตุทั้งหลายรวมทั้งน้ำ ก็แตกดับไปหมดสิ้น ส่วนภัยพิบัติและผลกระทบทางอาโปธาตุ พระพุทธศาสนาเถรวาทกล่าวว่าสาเหตุที่จักรวาลและโลกถูกทำลายมีอยู่ ๓ ประการ คือ ถูกทำลายด้วยไฟ ด้วยน้ำและด้วยลม อันเป็นภัยพิบัติตามกฎเกณฑ์ของสรรพสิ่งภายใต้กฎไตรลักษณ์ คือ ๑.ไม่เที่ยงคือไม่คงทน ๒.เป็นทุกข์ คือการแปรปรวนเปลี่ยนแปลง ทрудโทรม และ๓.ไม่มีสสารัตถะที่แท้จริง

๒.หลักปฏิบัติอาโปธาตุตามที่ปรากฏในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาทประกอบด้วยหลักปฏิบัติอาโปธาตุตามแนวพระวินัย (สิกขาบท) อันเป็นพระพุทธบัญญัติ ข้อห้ามสำหรับบรรพชิต เช่น ห้ามถ่ายปัสสาวะ อุจจาระลงในน้ำ บ้วนเชษะ(น้ำลาย)ลงในน้ำ ยกเว้นอาพาธ เป็นต้น รูปได้ฝนทำ รูปนั้นต้องอาบัติ ส่วนหลักปฏิบัติอาโปธาตุตามแนวสมณกรรมฐาน อันเป็นหลักปฏิบัติอสุกกรรมฐานก็เพื่อฝึกฝน อบรม พัฒนาจิตใจให้สงบระงับ เกิดสมาธิและเกิดสติปัญญาจนสามารถข่มและทำลาย

กิเลสได้ในที่สุด ในส่วนวิปัสสนากรรมฐาน ก็ปรากฏในส่วนของกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน และผู้ปฏิบัติ จำต้องปฏิบัติด้วยความตั้งใจและพากเพียร ซึ่งมีหลักธรรมอื่นๆ คอยสนับสนุน กล่าวคือ จำต้องปฏิบัติ ธรรมข้ออื่นๆ ด้วย เพื่อช่วยให้การปฏิบัติอาโปธาตุได้ผลดียิ่งขึ้น เช่น สัมมปธาน ๔ , พละ ๕ และ โพชฌงค์ ๗ ประการ เป็นต้น

๓.การวิเคราะห์อาโปธาตุกับความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตนั้น ชีวิตของ มนุษย์ทุกคนประกอบด้วยธาตุ ๔ ชั้น ๕ เท่านั้น ไม่มีสิ่งอื่นใดนอกเหนือไปจากธาตุ ๔ ชั้น ๕ ที่จะ เข้ามาควบคุมให้กระบวนการแห่งธาตุ ๔ ชั้น ๕ นี้ดำเนินไป ในการพิจารณาเรื่องชีวิต เมื่อยกธาตุ ๔ ชั้น ๕ นี้ขึ้นเป็นที่ตั้งแล้ว ก็จะทำให้มนุษย์เข้าใจในกระบวนการแห่งชีวิตได้ดียิ่งขึ้น ส่วนการ ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มีการประยุกต์ใช้เป็นเครื่องมือสอนธรรม เช่น คำสอนเรื่องน้ำเปรียบกับ ความชั่วที่จำต้องละเว้น ทำลายให้หมดสิ้นเช่นโอชะ ห่วงน้ำแห่งกิเลส ส่วนอาโปธาตุกับการบรรลุ ธรรมนั้น หมายถึงการพิจารณาร่างกายและสรรพสิ่งว่าเป็นส่วนประกอบของธาตุ ๔ จนเกิดปัญญา สามารถถ้อยถอนกิเลสค้นหาได้หมดสิ้น

Thesis Title : An analytical Study of the the Liquid Element In Theravada Buddhist texts

Researcher : Phrakhruniransathukit (Yom Niamlek)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: Dr.Phramaha Waranyu Sonchun Pali VII ,B.A.,M.A.,Ph.D.

: Asst.Prof.Dr.Worrakrit Thuenchang Pali IX,B.A.,M.A.,Ph.D.

: Teacher.Sirirot Namsena B.A.,M.Ed.(Ed.Ad.)

Date of Graduation : November 17, 2013

ABSTRACT

The objectives of this study were in three folds viz.1) to study the concept of the Liquid Element as its appeared in Theravada Buddhist Texts 2) to study the practical principles as its appeared in Theravada Buddhist Texts 3) to analyze and compare the Liquid Element organism and in-organism along with the application to the present Thai Society. The study has appropriately employed documentary Research. The qualitative approach was used in the study. The research was related to primary and secondary data.

The findings were as below :

1)The origin existence and variation of the Liquid Element as appeared in Theravada Buddhist Texts was concluded from Buddha teachings in Suttapitaka namely AggaññaSutta. It has been spoken of the evolution of organism and in organism respectively. Along with other elements that would come together to make the existence of life. Water was the one substance that was essential to life, both inside and outside. Nevertheless, water has fallen into The Three characteristics. The water would disappear by nature. The water in the body of a person after passing away including water elements would also die at the end. The impact of disasters and the Liquid Element in Theravada Buddhism said that the cause that the universe and the world have been destroyed depending on three reasons : by fire ,by water and by wind. This was in accordance with The three characteristics.

2) The principles of the Liquid Element as appeared in Theravada Buddhist Texts consisted of the Liquid Element by means of Vinayapitaka which was the prohibition for pabbajita, for example, did not defecate, urinate into the water, If pabbajita has been done he must confront offence. For the other hand the Liquid Element was one of the Vipassana-Bhavana method that was training the mind to develop a peaceful settlement of intellectual concentration and passion eventually destroyed. For Kayanupassana. The practitioners need to act with determination and persistence, which was the other principles were supported. For example Kayanupassana the Dhamma principles which were effected to the practice of the Liquid Element such as Sammappadhana Four, Pala Fire, and Bojjhanga seven.

3) The analysis of relationship between the Liquid Element and organism and in organism relation found that the human beings were composed of Dhatu (Pathavi-dhatu, Apo-dhatu, Tejo-dhatu, Viyo-dhatu) and Panca-khandha. In matters of life Dhatu and Panca-khandha were set up and would make the process of human life better. The application in everyday life used a lesson about water compared to the evil that needed to be ignored viz Ogha (The Four Floods), Water was comparable with what harmful that one should evade e.g./consist of Pathavi-dhatu, Apo-dhatu, Tejo-dhatu, Viyo-dhatu. Apo-dhatu for the enlightenment referred to the body and all things that were part of the four elements and the cognitive ability to be completely withdrawn from all kinds of passion.